

הקב"ה לא ציוה לשום אומה אלא לעם ישראל

**זָכַרְתִּי אֶת יִשְׂרָאֵל דְּלֹא אֹקִים מְלָה דְּאֵתְרָא בְּאֶתְרָא
אֶתְרָא, אֵלָא בֵּיהּ מִמֶּשׁ, דְּכִתִּיב אֲשֵׁרִיהֶם יִשְׂרָאֵל**

שהקב"ה לא העמיד ציווי זה ליקרא קדוש במקום אחר אלא בו ית' כי בו הקדושה שלימה וכמו שכתוב **כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה. בְּגִין לְאֵתְרָא בֵּיהּ, וְלֹא בְּאֶתְרָא** כדי שנוכח לידבק בו לבדו וללכת באורחותיו ולא באחר. **וְעַל דְּאֵתְרָא** ועל זה נאמר **קָדוֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם.**

הקיש כבוד אב ואם לשמירת השבת

אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ ואת שבתותי תשמורו **וְגו'.** (ויקרא יט) **הָאֵתְרָא תִּנְיָנָן, דְּפִרְשֵׁתָא דְּאֵתְרָא דְּאֲוִרֵיתָא** שנינו לעיל כי פרשה זו כוללת כל עשרת הדברות. **מִקִּישׁ דְּחִילוֹ דְּאָבָא וְאִמָּא לְשִׁבְתוֹתֵי** וגם בעשרת הדברות הקיש מורא אב ואם לשמירת שבת אלא ששם הוא בסדר הפוך כי הקדים קודם שמור את יום השבת ואח"כ כבד את אביך ואת אימך, וכאן הקדים כבוד או"א לשמירת השבת וצריך לבאר הטעם למה הקישם זה לזה. **אֵלָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי** הטעם שהקיש כבוד או"א לשמירת השבת הוא כדי ללמדנו, **כֹּלָא חָד, מֵאֵן דְּדָחִיל מֵחָאֵי, נָטִיר לְחָאֵי** שמירת שבת ומורא או"א הכל הוא אחד ומי שירא מאביו ואימו שומר שבת ומי שאין לו יראה מהם גם את

השבת הוא לא ישמור כיוון שליבו אטום ואינו שומע מוסר מהם [10].

אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ, אֲקָדִים אָמוּ לְאָבִיו בְּדָחִילוֹ מֵאִי

טַעמָא מה הטעם שהקדים במורא את אמו ולאביו ואילו בכיבוד הקדים אב

לאם. **בְּמָה דְאוּקְמוּהָ** ומתרץ שהוא כמו שביארו בגמרא (קדושין לא.) שהבן

מכבד את אימו יותר מאביו לפי שמשדלתו בדברים לפיכך הקדים כבודו לכבודה כדי לצוות

שגם את אביו צריך לכבד כאימו. **אֲבָל אִימָא דְלִית רְשׁוּ בִידָהָא כָּל**

אור הרשב"י

ונעשה רצוני" (ספרי פרשת פינחס פסקא יב) הציות וההכנעה לגזרות מלכו של עולם זהו יסוד היהדות.

אדם צריך להשריש בבנו מראשית דרכו את המשמעת והציות, הגמרא (ב"מ פג) דרשה את הפסוק "בו תרמוש כל חיתו יער" אלו הרשעים שדומין לחיות יער, כי אכן הרשעים דומים לחיות יער ההולכים בתאוות ליבם ולא קיבלו על עצמם כל עול של ציות, ולכן הם נענים לכל גחמה הבאה מנטיית גופם ומן האינסטינקטים הבהמיים שלהם,

גם יהודי בוגר מקיים את המצוות ונזהר מחטא בעיקר מכוח הציות שהתחנך אליו בקטנותו אלא שבנוסף גם למד על ערך קיום המצוות, אצל ילדים ונערים שחסרים עדיין את הכלים להבנת ערכן של המצוות, הציות הוא הבסיס היחיד עליו מבוסס כל קיום המצוות שלהם, ושמיעה בקול ה' מתחילה עם השמיעה בקול ההורים ובקול המחנכים.

[10] ומכאן יש ללמוד כמה צריך האדם לחנך את ילדיו ל'משמעת' ולא יחשוב שאם נותן להם לילך בתאוות ליבם ללא רסן וללא גבולות יכולים הם לגדול ולהיות יראי שמים, כי אדם שאין לו מורא אב ואם יהיה קשה לו מאוד להשיג אח"כ יראת שמים. ילד ממושמע לומד לעשות מה שמצווים לו גם כאשר אין ההורים רואים אותו ובוחנים מעשיו וכמו שכתב 'ואת מאמר מרדכי אסתר עושה כאשר היה באמנה איתו' ובאברהם אבינו השתבח הקב"ה 'כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך השם' כלומר שגם כאשר בנו אחריו ואין האב נמצא איתו ביחד גם הוא שומר דרך ה' וזה יכול להיות דוקא בילד שגדל עם משמעת ומסגרת ברורה מה מותר ומה אסור.

הקב"ה ברא אותנו לכבודו כדי שעל ידינו יינתן כבוד למלכותו, שכן אין מלך בלא עם, ועל ידי שאנו מציתים לו מתעלה כבודו, וכמו שאמרו חז"ל "נחת רוח לפני שאמרת

הלימוד היומי

לע"נ גרשון בן יהושע ואינס ז"ל

בְּךָ פָּאָבִיו אבל במצות מורא הואיל ואין רשות וממשלת האם על הבן כמו האב ויראת האב יותר חזקה אצל הבן (ס"א אָבֵל תָּא חֲזִי אִמּוֹ דָּא פְּנִסַת יִשְׂרָאֵל וּבְגִין דְּבָהּ שְׂרִיא יִרְאָה וְאִיהִי יִרְאֵת ה' אֲתִקְרִי) **אֲקַדִּים דְּחִילוֹ דִּילָהּ** לכן הקדים מורא אימו לאביו לצוות שצריך לירא ממנה כמו מאביו.

הקדים יראת אמו לאביו שהיא גרמה לקדושה

רְבִי יִצְחָק אָמַר טעם הדבר שהקדים יראת אימו לאביו, **מִה פְּתִיב לְעֵילָא** מה כתוב קודם הפסוק איש ואימו ואביו תיראו, **קְדוּשִׁים תְּהִיּוּ אֲתִי בַר נֶשׁ לְאֲתִקְדָּשָׁא בְּאֲתִתִּיהּ פְּחָד** והטעם לכך הוא שכאשר אדם מקיים מצות הבית ובא להתקדש עם אשתו כאחד **מִמָּאן הוּא שְׂבָחָא יְתִיר בְּתֵהִיא קְדָשָׁה** במי השבח היותר גדול על שהתקדש. **הוּי אִימָא מְנוּקָבָא** הוי אומר מהאשה לפי שהאיש יודע דרכי התורה וקדושתה משא"כ האשה שאינה לומדת תורה ועם כל זה קדשה עצמה. **בְּגִין כֵּךְ אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ** ולכן הקדים יראת אימו לאביו לפי שהיא גרמה לו כל הקדושה הזו.

האב והאם שווים במורא ובכבוד

רְבִי יְהוֹנָדָה אָמַר, אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, פְּהֵאִי גְוֹונָא ביאור הענין שהקדים אימו לאביו הוא כביאור ענין אחר והוא, (בראשית ב)

הלימוד היומי

לע"ג גרשון בן יהושוע ואינס ז"ל

בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְהוָה אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם הַקִּדִּים הַכְּתוּב אֶרֶץ לַשָּׁמַיִם.
 וּבְאַתֵּר אַחְרָא, אֶקְדִּים שָׁמַיִם לְאֶרֶץ וּבִמְקוֹם אַחַר הַקִּדִּים שָׁמַיִם
 לְאֶרֶץ וְאֵמַר בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. אֱלֹהִים לְאַחְזָא
 דְּתִרְוּיָהּוּ כְּתִידָא אֶתְעַבִּידוּ וְהִטְעַם שְׁפַעַם אַחַת הַקִּדִּים אֶרֶץ לַשָּׁמַיִם
 וּפְעַם אַחַת הַקִּדִּים שָׁמַיִם לְאֶרֶץ הוּא כְּדִי לְהוֹרוֹת כִּי שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד נַעֲשׂוּ וּשְׁנֵיהֶם שְׁווִים.
 אוּף הָכָא אֶקְדִּים אֵימָא לְאַבָּא, וּבְאַתֵּר אַחְרָא אֶקְדִּים
 אַבָּא לְאֵימָא, לְאַחְזָא דְּתִרְוּיָהּוּ כְּתִידָא אֶשְׁתַּדְּלוּ בֵּיהּ
 וְגַם כַּאֲן הַקִּדִּים פְּעַם אַחַת אֲבִיו לְאֵימָו וּפְעַם אַחַת אֵימָו לְאֲבִיו לְהוֹרוֹת שְׁנֵיהֶם שְׁווִים
 בְּמוֹרָא וּבְכְבוֹד הוּאִיל וּשְׁנֵיהֶם הִשְׁתַּדְּלוּ בּוּ כְּאֶחָד.

ציווי שמירת השבת בלשון זכר ובלשון נקבה להורות ששניהם שקולים

וְאֵת שִׁבְתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְיֵשׁ לְהַקְשׁוֹת הֲרֵי הַשַּׁבָּת הִיא אַחַת וְלִמָּה אֵמַר
 שַׁבְּתוֹתַי בְּלִשׁוֹן רַבִּים, שְׁקִיל דָּא לְדָא, וְכִלָּא כְּתִידָא
 אֶתְקַלּוּ בְּמִתְקַלָּא חָד אֵלָא שְׁבָא לְהוֹרוֹת שְׁלִיל שַׁבַּת וְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁהֵם כְּנֹגַד
 ז"א וְנוֹק' שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד וּשְׁקוּלִים בְּמִשְׁקַל אֶחָד. דְּכִתְיִב, (שְׁמוֹת ל"א) וְשִׁמְרֶתֶם
 אֵת הַשַּׁבָּת כִּי קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם, וְכִתְיִב (שְׁמוֹת כ') זְכוֹר אֵת
 יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוּ הֲרֵי שְׁצִיחָה עַל הַשַּׁבָּת בְּלִשׁוֹן זְכוִירָה וּבְלִשׁוֹן שְׁמִירָה.
 אֱלֹהִים חָד לְאַבָּא, וְחָד לְאֵימָא כִּי הַזְכוִירָה הִיא מִצַּד ז"א וְהַשְׁמִירָה הִיא
 מִצַּד הַנּוֹק' שְׁהִיא אֵמָא.